

Fotos fra ekskursionen på
DTU Aquas kursus i vandløbsrestaurering
Del 2, sept. 2012

Vejle Å ved Skibet

Effekt af reduceret vedligeholdelse. Åen har indsnævret sig og er blevet dybere. Pas på, det kan nogle steder give mangel på skjul for fiskeyngel, som kræver lavt vand under 20 cm langs bredderne hele foråret. Gode gyde- og opvækstlokaliteter skal være brede og lavvandede med gydegrus som vi også skal se i Vejle Å ved Tørskind.

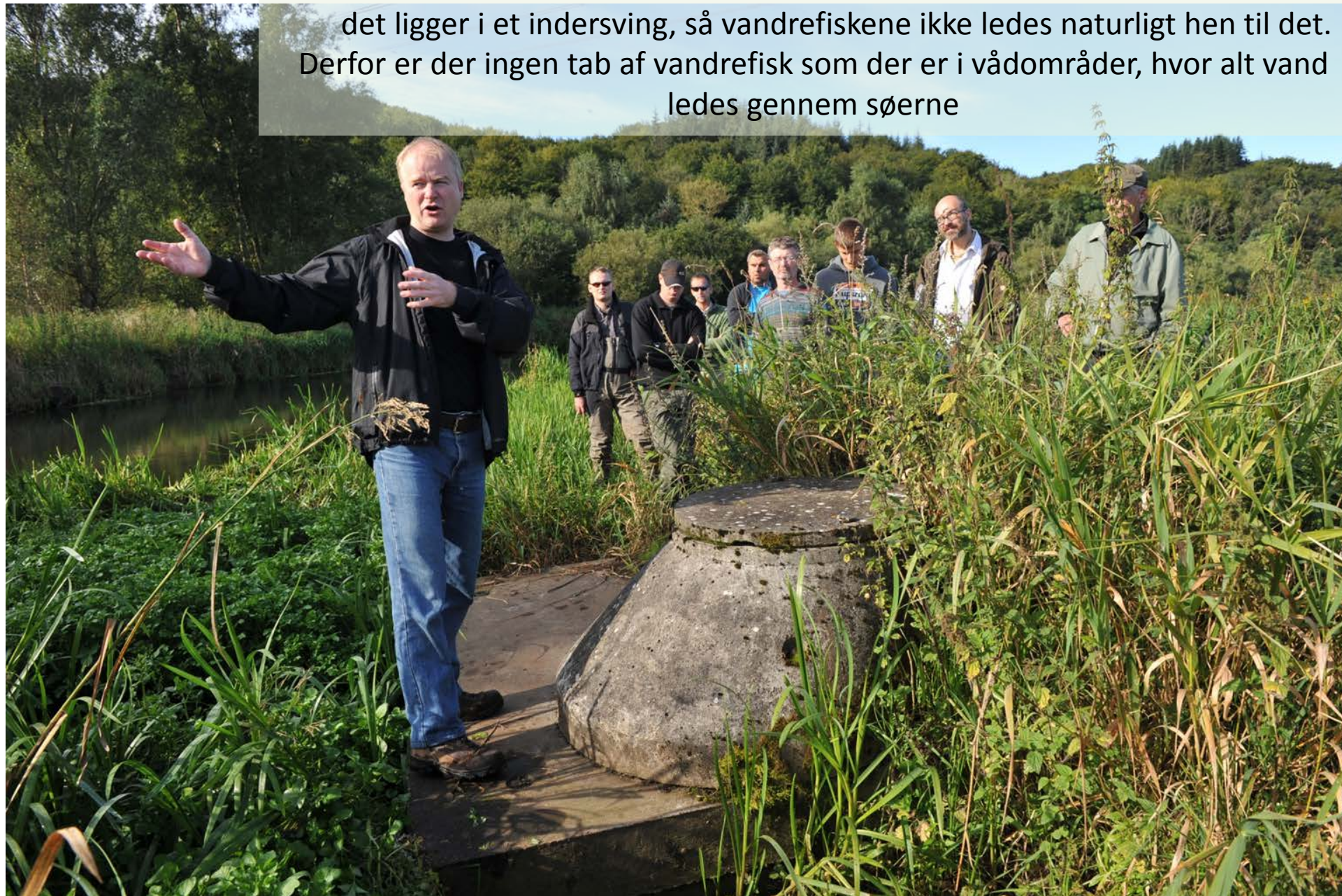

Aflejringer i indsnævret område, som tidligere blev vedligeholdt

Vådområdet ved Skibet
som renses for kvælstof og skaber god natur
med mange fugle og uden tab af vandrefisk

Vandindtaget er kun på 8 % af mindste sommervandføring i Vejle Å, og det ligger i et indersving, så vandrefiskene ikke ledes naturligt hen til det. Derfor er der ingen tab af vandrefisk som der er i vådområder, hvor alt vand ledes gennem søerne

Besøg ved bæk,
som blev restaureret på
kurset i foråret

Vejle Å ved Tørskind, som tidligere var reguleret.

Nu er de naturlige forhold genskabt, så den bl.a. også kan rense for kvælstof.

Dvs. den er genslynget, gjort bredere og hævet i terrænet, og der er udlagt gydegrus for ørred m.m., der også giver et godt liv af smådyr og vandplanter

Gydegrus i den rigtige størrelse,
dvs. på størrelse med valnødder

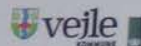

Vådområdeprojekt ved Omme Å, hvor der tidligere var 7 dambrug med opstemninger. Nu er de naturlige forhold genskabt, så åen bl.a. også kan rense for kvælstof. Dvs. den lige som Vejle Å er genslynget, gjort bredere og hævet i terrænet, og der er udlagt gydegrus for ørred m.m., der også giver et godt liv af smådyr og vandplanter.

Der er kommet mange laksefisk fra gydning, dvs. laks, ørred og stalling

Omme Å, et nyt naturområde

Omme Å, der før 2005 var en snorlige Å, har igen fået slyng med våde engarealer som nabo og med en rig og varieret natur. Det er sket med støtte fra vandmiljøplan II og vandmiljøplan III.

Hvad er gjort i området:

- Åen har igen fået slyng
- Vandløbsbunden er hævet
- Nye gydebanker er lagt ud
- Drænenes er afrodt
- Græfter er fyldt op
- Intensiv landbrugsjord er omlagt til enge – i alt 180 ha.
- 7 opstemninger til dambrug er opkøbt og nedlagt
- Styrkt og opstemninger i åen er fjernet
- Der er opført p-pladser og opholdsarealer
- Der er anlagt 10 km nye stier

Hvad har det kostet?

Omme Å projektet har kostet i alt 22 mio. kr. Erstatninger til landbrugene har været den største udgift.

Opkøb og lukning af dambrug på strækningen er udført som selvstændige projekter for andre midler.

Projektet har kun været muligt takket være et godt samarbejde med de private lodsejere.

NATUR · MILJØ · KULTUR

Stalling er en almindelig fisk i Omme Å, og restaureringen har betydet en stor fremgang for denne fisk.

Omme Å-projektet I

I 2007 kunne man klippe snorene til et flot og genslyngt stykke af Omme Å på strækningen fra Farre til Karlskov. Store dele af strækningen var før snorlige med intensivt dyrket landbrugsjord ned til bredderne.

Omme Å-projektet II

I 2007 udvides Omme Å-projektet til også at omfatte det videre forløb af åen ud til grænsen ved Billund kommune. 100 ha. mere bliver her inddraget i projektet, der kunne afsluttes i 2010. Hvor første del af Omme Å-projektet blev støttet af midler fra vandmiljøplan II, blev anden del finansieret af midler fra vandmiljøplan III.

7 dambrug lå som perler på en snor langs Omme Å. De er nedlagt i forbindelse med projektet, og kun Farre Dambrug er tilbage (ses på billedet). For at skåne vandløbet bruger Farre Dambrug kun grundvand, som bliver recirkuleret. Herved undgås opstemninger i vandløbet og der er fri passage for vandløbs fisk. Blå strek er projektorråds afgrænsning ialt 280 ha. Omme Å-projektet er det tredje største vådområde, der er genskabt som del af vandmiljøplanerne i Danmark.

Vådområder og vandmiljøplaner

Plumrede søer, døde hummere og forde med iltsvind fik danske politikere til at gennemføre 3 forskellige vandmiljøplaner i perioden 1987-2011. Formålet var at mindske landbrugets udledning af næringsstoffer til vandmiljøet. Netop vådområder er gode til at nedbringe udvaskningen af næringsstoffer fra landbrugsjord, fordi bakterier i det tilfattede miljø omdanner kvælstoffet i vandet til luftformigt kvælstof. Omme Å-projektet er støttet med økonomiske midler fra både vandmiljøplan II og vandmiljøplan III.

Nye gydebanker har givet mange flere fisk i åen, her ses en stor harlaks. Både Laks og stalling er igen begyndt at yngle i åen.

Flad stendågnflue er ret sjælden i Danmark. Den findes kun i rene vandløb, og er i fremgang fordi vore vandløb er blevet renere de seneste årtier. Projekter som Omme Å-projektet giver sjældne og truede dyrearter mulighed for at sprede sig.

Den genslyngede Omme Å, danner naturlige sandbanker og bryder sig ny vej i svingene.

Tak til kursisterne for mange gode fotos til denne serie og stor interesse på kurset samt til Karsten Wandall, Vejle Kommune, for at vise os rundt på denne lørdag.

Finn Sivebæk og Jan Nielsen, DTU Aqua

